

A!

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

Työyhteisön viestintäkanavat ja fyysinen ja virtuaalinen tila

Työyhteisöviestintä 5.5.2021

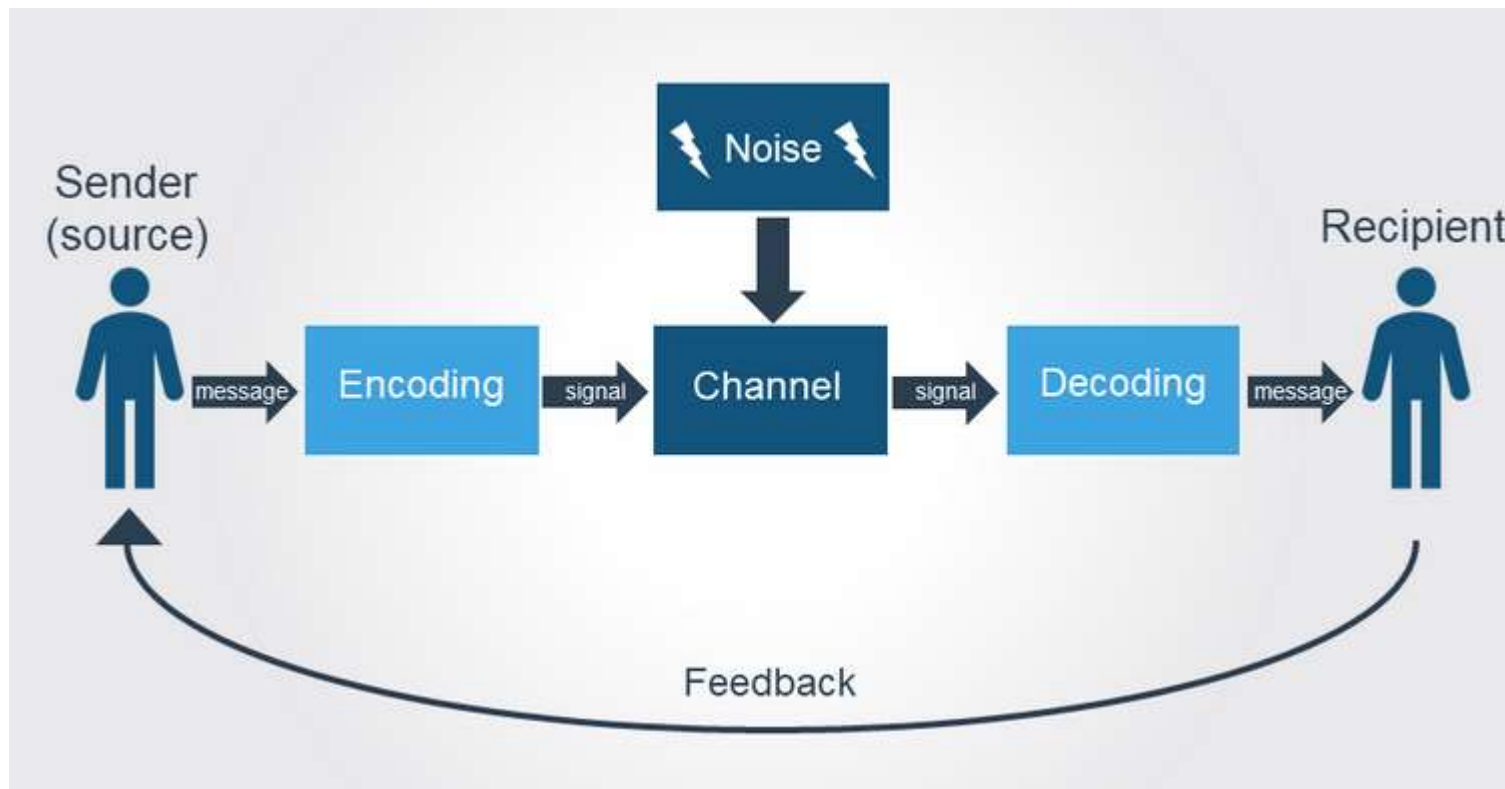
Palaute reaktiopapereista

- Ohjeet hyvin luettu ja ymmärretty: varsin hyviä kirjoituksia kauttaaltaan!
- Pitäkää mielessä, että kyse on reaktiopapereista, eli artikkelin esittelyn sijaan pääpaino on siinä, miten reflektoitte –”viete eteenpäin” artikkelin esittämää
- Kielellinen tarkkuus tärkeätä!
- (Arviointi/palaute: numeerinen arviointi kokonaisuudesta – ja opettajalla on suhteellisen rajalliset mahdollisuudet kommentoida jokaista yksittäistä reaktiotanne)

Luennon agenda

- Sisäisen viestinnän kanavat: erilaisten kanavien ja tilojen etujen ja haittojen pohdinta
- Viestinnän sosiomateriaalisuuden teoreettinen malli
- (Työ)tilan vaikutus viestintään ja ajatteluun

Viestinnän kanava-ajattelun perusta

Shannon & Weaver 1947

Kanava-ajattelun kritiikki

- Kanavamalli viittaa helposti passiiviseen ja yksipuoliseen viestintäkäsitykseen
- Perinteiset organisaatioviestinnän mallit perustuvat myös sille ajatukselle, että organisaatio (johto) viestii sidosryhmille – esim. *tiedottaa* työntekijöitä
- Elisa Juholin (2007) tiivistää kanava-ajattelun ongelman seuraavasti
 - Tietoperustainen organisaatio ja sen asiantuntijat ovat erilaisessa suhteessa tietoon, työyhteisöön ja sen viestintään kuin esimerkiksi teollisuuslaitoksissa. Tietotyöläiset ovat itse osa työyhteisöviestintää eivätkä vain sen vastaanottajia. (Juholin 2007)

...jatkoa kanava-ajattelun kritiikkiin

- Jos viestintä ymmärretään niin, että se käsittää esim. myös itse työn tekemiseen liittyviä prosesseja, on kanava- ja tiedonsiirtoajattelu erityisen ongelmallinen
- Uusi tieto ja luovat ideat syntyvät vuorovaikutuksessa

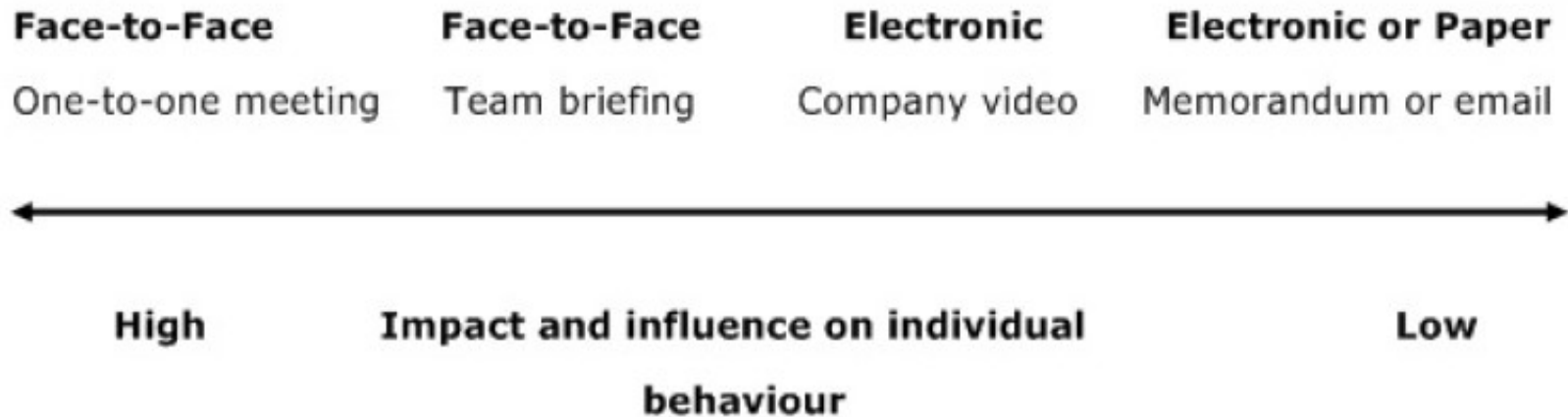

Creativity does not happen inside people's heads, but in interaction
(Csikszentmihalyi, 1996)

Sisäisen viestinnän kanavat (Scholes, 1999, Guide to Internal Communication Methods)

- **Kasvokkaisviestintä**
 - Erilaiset kokoukset ja kahdenkeskiset palaverit
 - Pehdyttämistilaisuudet
 - Työtoveriviestintä (kollegiaalinen viestintä) ("puskaradio")
- **Tapahtumat**
 - Puhe- ja esittelytilaisuudet
 - Seminaarit/workshopit
 - Erilaiset epäviralliset tilaisuudet
- **Painettu, kirjallinen viestintä, esim.**
 - Paperiset tiedotteet
 - Henkilöstölehdet
 - Ilmoitustaulu
- **Sähköinen viestintä**
 - Puhelin (faksi lienee historiaa, samoin telekonferenssi)
 - Tekstiviesti
- **Tietokonevälitteinen (computer-mediated) viestintä**
 - Videokokous ym. (nykyisin Skype, Adobe Connect ym.)
 - Sähköposti
 - Intranet
 - Some (esim. Facebook, Yammer, Twitter)
 - Video & blogit

”Perussääntö”: mitä enemmän viestin on tarkoitus saada aikaan muutoksia tai hyväksyntää, sitä enemmän kasvokkain (esim. Scholes, 1999)

Teoreettisesti kanavien tehokkuudesta

- MRT-teoria (media richness theory), median (t. informaation ilmaisuvoimaisuuden teoria) (Daft & Lengel, 1986)
- Ilmaisuvoimaisen välineen (kanavan) ominaisuudet
 - Mahdollisuus välittömään palautteeseen
 - ”Tulkintavihjeiden” näkyvyys
 - Luonnollinen kieli
 - Henkilökohtainen fokus
- **Tuloksellisin viestinnän keino kasvotusten tapahtuva viestintä, niukin ja tehottomin ei-henkilökohtaiset dokumentit**

Viestinnän (ja ajattelun) sosiomateriaalisuus

Lyhyt johdatus sosiomateriaalisuuden käsitteeseen

- Viestinnän sosiomateriaalisuus: (ihmisten välisten) viestinnän (ja organisatoristen käytäntöjen) erottamaton yhteys fysikaalisuuteen ja materiaalisuuteen (keho, tila, esineet, asiat, teknologiat)
- Erityinen sija organisaatioviestinnän ”Communication as Constitutive of Organization” -näkökulmassa (esim. Putnam & Nicotera, 2009), jossa
 - organisaatio ja sen käytännöt nähdään läpeensä viestinnällisinä
 - osallistajuus laajennetaan käsittämään myös ei-elollisia toimijoita

Putnam, L. & Nicotera, A. (2009) *Building Theories of Organization: The Constitutive Role of Communication*. London: Routledge.

Orlikowski, W.J. (2007) Sociomaterial Practices: Exploring Technology at Work. *Organization Studies*, 28, 1435-1448.

Orlikowski, W.J. & Scott, S.V. Sociomateriality (2008) Challenging the Separation of Technology, Work and Organization, *Annals of the Academy of Management*, 2(1) 433-474.

Sosiomateriaalisuus, jatkoa

- Organisaatiotutkimuksellisia esimerkkejä:
 - Hodgkinson & Wright (2002): istumajärjestys ja pääsy kontrolloimaan fläppitaulua vaikuttaa asoiden käsittelytapaan ja lopputulokseen strategiatyöpajoissa
 - Kaplan (2011): PowerPoint-dokumentit ja niiden käyttö muokkaavat päätöksenteon tapaa
 - Vaara, Sorsa & Pälli (2010): tekstidokumentti objektina merkityksellinen strategiatyön osallistuja
 - Heracleous & Jacobs (2008): tarinallistaminen esim. legopalikoiden avulla työpajoissa muokkaa merkityksellistämisen tapaa
 - Whittington, Molloy, Mayer & Smith (2006): artefaktit ja niiden tekeminen työpajoissa kauaskantoisesti merkityksellistä organisaation strategian kannalta
 - Pälli & Lehtinen (2014): kirjoittaminen fyysisenä toimintana kehityskeskusteluissa olennaista yhteisten päätösten saavuttamisessa

Ed. dian lähteet

Heracleous, L. & Jacobs, C. (2008) Crafting strategy: The role of embodied metaphors. *Long Range Planning*, 41, 309-325.

Hodgkinson, G. & Wright, G. (2002) Confronting strategic inertia in a top management team: Learning from failure. *Organization Studies*, 23, 949-977.

Kaplan, S., (2011) Strategy and PowerPoint: an inquiry into the epistemic culture and machinery of strategy making. *Organization Science*, 22, 320–46.

Pälli, P. & Lehtinen, E. (2014) Making objectives common in performance appraisal interviews. *Language & Communication* 39, 92-108.

Vaara, E., Sorsa, V. & Pälli, P. (2010) On the force potential of strategy texts: a critical discourse analysis of a strategic plan and its power effects in a city organization. *Organization*, 17, 685-702.

Whittington, R., Molloy, E., Mayer, M. & Smith, A., (2006) Practices of strategizing/organizing. Broadening strategy work and skills. *Long Range Planning*, 31, 615–629.

Tila, viestintä ja ajattelu

- Viestintä on aina tilallista (viestinnän pakollinen kontekstuaalisuus):
 - *Viestinnän fyysinen (tai virtuaalinen) tila ja paikka muokkaa tulkintaa ja vuorovaikutuksen tapaa*
 - Kanava, foorumi tms.
 - *Viestien materiaallinen muoto t. modality muokkaa tulkintaa*
 - Kirjoitettu, puhuttu jne.
- Viestinnällisten ”kohtaamisten erilainen luonne” esim. foorumista riippuen
- Marshall McLuhanin (1964) fraasi ”The medium is the message” huomattavan ajankohtainen sähköisten ja virtuaalisten vaihtoehtojen aikakaudella!

Tila, viestintä ja ajattelu

- Ajattelu tapahtuu tilassa
 - Erilainen tila, erilaista ajattelua?
 - *Evolutiivinen perusta: ihminen tottunut ajattelemaan fyysisen ympäristön ärsykkeiden vaatimalla tavalla*
 - Tilan ja objektien käyttö
 - *Monet varsinkin ajattelullisesti vaativat asiat vaativat fyysistä toimintaa (esim. kävelyä, miettimistä käsiä apuna käyttäen, tai jopa ääneen puhumista)*
 - *Kynät, paperit, fläppitaulut, muovailuvaha, legopalikat jne. eivät vain muistin tukia vaan vaikuttavat potentiaalisesti tapaan ajatella ja käsitellä asioita*

Soveltaminen

- Työtilojen suunnittelu erilaisiin tarpeisiin
- Tilaisuuksien/tapahtumien suunnittelu ottaen huomioon tavoitteet
- Kokouksien/palaverien ym. tavoitteen mukainen fasilitointi
 - *Miksi esim. away-days tai strategy retreat -käytäntöjä?*
 - Erilainen ympäristö, erilaiset ideat?
 - *Työpajojen ym. tilanteiden fasilitointi*
 - Fläppitauluja, vaihtuvia ihmisiä (esim. learning cafe tai Gallery Walk) – tai muovailuvahaa tai legopalikoita

A!

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

Tilojen evoluutio

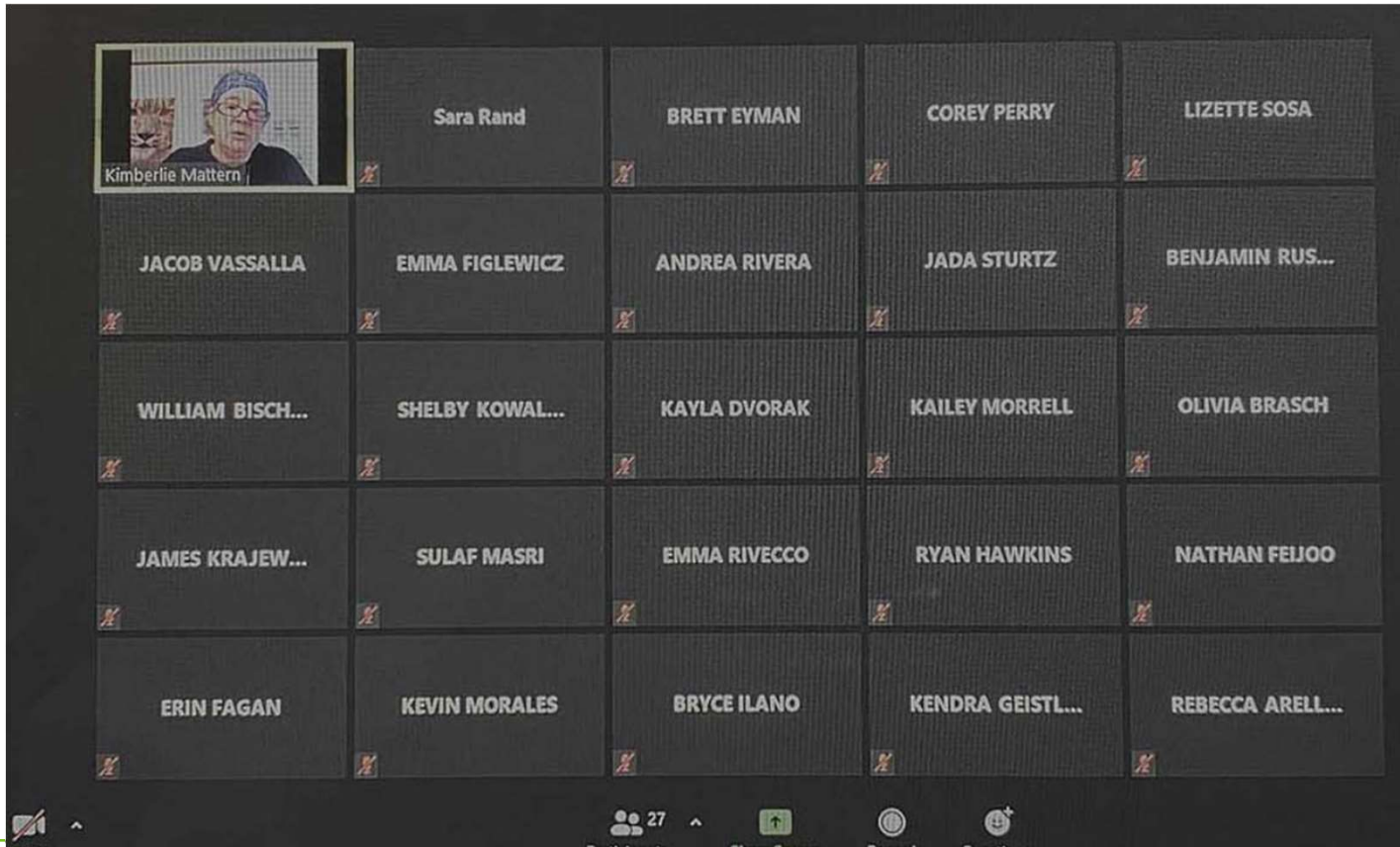

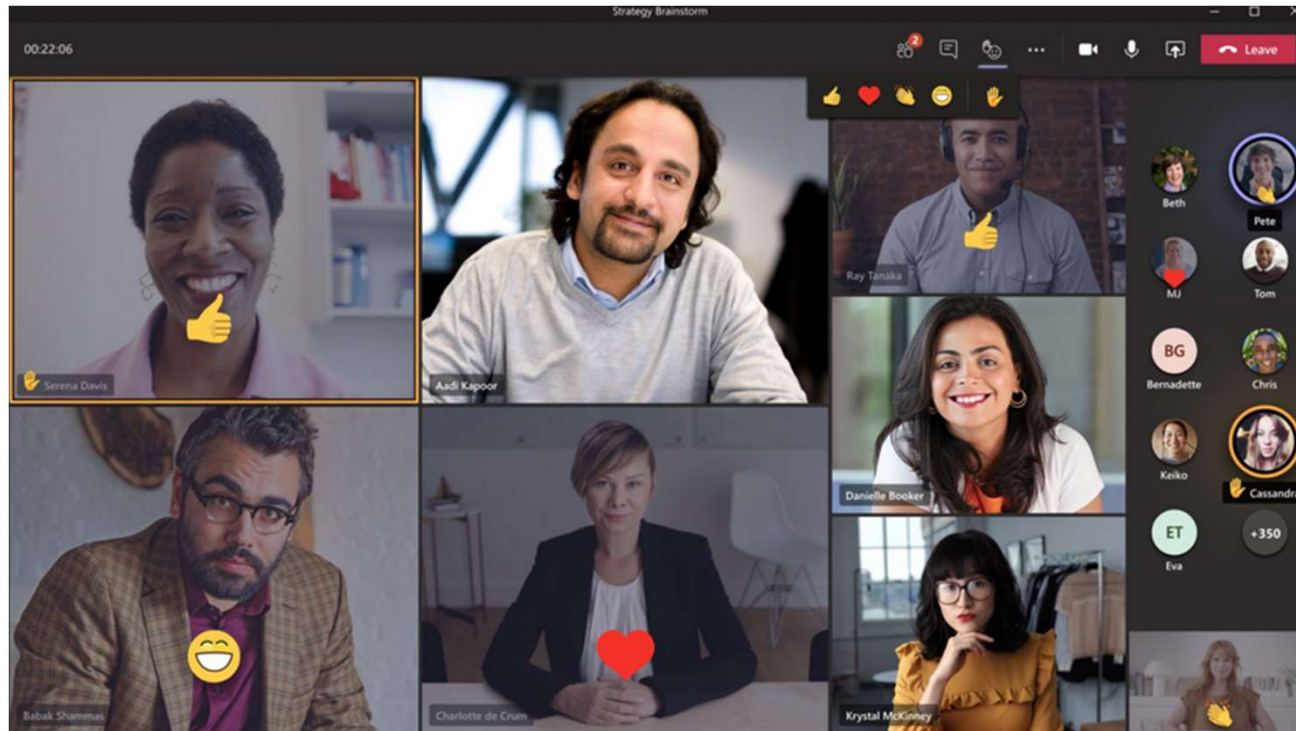

Kevät 2020–

Kuva: microsoft.com

Ongelmalähtöinen pohdintatehtävä (pohdinta 3)

- **Millaisia ”osaamisen” ongelmia tai haasteita viestinnän kanaviin tai foorumeihin liität?**
- Voit miettiä asiaa joko henkilökohtaiselta (*mitä pidät omina haasteinasi*) tai yleiseltä kannalta (*mitä olet esim. itse havainnut ympäristöstäsi, olkoon se työpaikka, harrastustoiminta tai miksei mikä tahansa muukin elämäalue*)